

spent for implementation of criminal and legal regulation exceed social charges which could be really allotted for by the government and society.

Criminal-legal regulation shall be at the time, when amount of real social charges for its implementation would meet the amount of required social charges, called forth by law-making and law enforcement actions in the sphere of the criminal-legal regulation. Thus, efficient legislative decisions in the sphere of the criminal-legal regulation shall be considered those, which provide for a balance of a social significance of protected welfares and grounded amount of required social charges, namely, the amount of charges which government and society may allot to provide for the criminal-legal regulation. Efficient solutions of the criminal-legal regulation at law enforcement level shall be considered such ones, which are accepted pursuant to the law in force and need implementation of the social charges meeting riskiness of a specific crime committing.

Lugansk National Internal Affairs University named after E.O. Didorenko (relocated to Sumy and Mykolaiv) based upon the specified theoretical principles, along with the local center of the public organization "Ukrainian Association of the Criminal Law" has arranged investigation of the experts' opinion. They were suggested to express their opinion as to possibilities and resources for the efficient criminal-legal regulation, as well as factors of negative influence upon it. The investigation has allowed to determine the following possible enhancement of the criminal-legal regulation in Ukraine: reduction of an amount of the criminal-legal regulation; development of scientific support and higher juridical education as the most optimal trends for the criminal-legal regulation efficiency enforcement; rising the level of public control over functioning of the governmental authorities in the sphere of the criminal-legal regulation; establishing of a constructive communication between the social institutions involved in the sphere of the criminal-legal regulation.

Key words: *crisis, efficiency, criminal-legal regulation, SWOT-analysis, strategic planning, expert survey.*

УДК 343.8

**В.М. Комарницький
Є.О. Письменський**

**ПІДСТАВА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ПРОПАГАНДУ КОМУНІСТИЧНОГО
ТА НАЦІОНАЛ-СОЦІАЛІСТИЧНОГО
(НАЦИСТСЬКОГО) ТОТАЛІТАРНИХ РЕЖИМІВ
(ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА)**

На підставі положень Загальної частини КК України та його ст. 436-1, здобутків доктрини кримінального права, системного аналізу законодавства України визначено підставу кримінальної відповідальності за виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганду комуністичного й націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів; подано теоретичні визначення й пояснення всіх елементів та ознак зазначеного складу злочину.

Ключові слова: *комуністичний тоталітарний режим, націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарний режим, символіка тоталітарних режимів, пропаганда*

Постановка проблеми. 28 січня 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за заперечення чи виправдання злочинів фашизму», згідно з яким у ст. 436-1 КК України була встановлена відповідальність за публічне заперечення чи виправдання злочинів фашизму, пропаганду неонацистської ідеології, виготовлення та (або) розповсюдження матеріалів, у яких виправдовуються злочини фашистів і їх прибічників.

Прийняті до КК України зміни відразу отримали неоднозначне сприйняття в колі істориків, юристів, політиків і громадськості [1, с. 17–20; 2; 3, с. 26–27; 4; 5], що врешті-решт призвело до прийняття 09 квітня 2015 року Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», згідно з прикінцевими та перехідними положеннями якого ст. 436-1 КК України була викладена в новій редакції.

На сьогодні ст. 436-1 КК України в редакції цього Закону передбачає відповідальність за виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганду комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів.

Цей крок законодавця, з одного боку, заслуговує на позитивну оцінку, оскільки завдяки ньому були усунуті вади ст. 436-1 КК України в її попередній редакції, але з іншого – породжує нові проблеми, пов'язані з порушенням умов криміналізації зазначеного діяння, невдалим конструюванням відповідного складу злочину тощо [1, с. 94–97; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми кримінально-правової охорони національної та історичної пам'яті в тому чи іншому аспекті розглядали в працях А.А. Васильєв, Л.О. Мостепанюк, С.М. Мохончук, А.А. Павловська, О.С. Пироженко, М.І. Хавронюк та інші науковці. Проте напрацювання вчених переважно стосувалися кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 436-1 КК України, у редакції Закону України від 28 січня 2014 року, а отже, новела, про яку йдеться, вимагає глибокого та різностороннього осмислення, починаючи із визначення елементів відповідного складу злочину та з'ясування їхнього змісту.

Формування цілей. Метою статті є характеристика підстави кримінальної відповідальності за виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки й пропаганду комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів із формулюванням теоретичних визначень і пояснень усіх елементів та ознак зазначеного складу злочину.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, точний аналіз будь-якого складу злочину передбачає встановлення всіх його елементів (об'єкт,

об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона) та ознак, які є для них обов'язковими.

Визначаючи об'єкт виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки й пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, слід зазначити, що відповідна кримінально-правова заборона розміщена в розділі XXI Особливої частини КК України серед злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Тож **основний безпосередній об'єкт** злочину можна визначити як міжнародний правопорядок у частині забезпечення недопущення дискримінації за національною, соціальною, класовою, етнічною, расовою або іншими ознаками. Оскільки аналізований злочин здатний одночасно заподіювати шкоду декільком цінностям, то виокремленню підлягає **додатковий об'єкт**. Він відноситься до категорії обов'язкових і полягає в історичній та національній пам'яті щодо подій, пов'язаних із комуністичним та націонал-соціалістичним (нацистським) тоталітарними режимами.

Обов'язковою ознакою об'єкта цього складу злочину є *предмет*, яким може бути символіка комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, включаючи сувенірну продукцію та гімни СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних й автономних радянських республік або їх фрагменти.

Поняття символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів містить ст. 1 Закону України «Про застосування комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки».

Так, символіка комуністичного тоталітарного режиму – це символіка, що серед іншого включає:

– будь-яке зображення державних прапорів, гербів та інших символів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік у складі СРСР, держав так званої «народної демократії»: Народної Республіки Албанії (Соціалістичної Народної Республіки Албанії), Народної Республіки Болгарії, Німецької Демократичної Республіки, Народної Республіки Румунії (Соціалістичної Республіки Румунії), Угорської Народної Республіки, Чехословацької Соціалістичної Республіки, Федеративної Народної Республіки Югославії (Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії) та соціалістичних республік, що входили до її складу, крім тих, що є чинними (діючими) прапорами або гербами країн світу;

– гімни СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік чи їх фрагменти;

– прапори, символи, зображення або інша атрибутика, у яких відтворюється поєднання серпа та молота, серпа, молота та п'ятикутної зірки, плуга (рала), молота та п'ятикутної зірки;

– символіку комуністичної партії або її елементи;

– зображення, пам'ятники, пам'ятні знаки, написи, присвячені особам, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету й вище), особам, які обіймали керівні посади у вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік, органах влади та управління областей, міст республіканського підпорядкування, працівникам радянських органів державної безпеки всіх рівнів;

– зображення, пам'ятники, пам'ятні знаки, написи, присвячені подіям, пов'язаним із діяльністю комуністичної партії, із встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у XX столітті (крім пам'ятників і пам'ятних знаків, пов'язаних із опором і вигнанням нацистських окупантів з України або з розвитком української науки та культури).

Символіка націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму серед іншого вклучає таке:

– символіку Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП);

– державний прапор нацистської Німеччини 1939 – 1945 років;

– державний герб нацистської Німеччини 1939 – 1945 років;

– зображення, написи, присвячені подіям, пов'язаним із діяльністю Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП).

Об'єктивна сторона злочину характеризується вчиненням таких альтернативних діянь: а) виготовлення символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, б) поширення символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, в) публічне використання символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, г) публічне виконання гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів.

Виготовлення символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів становить первинне створення будь-яким способом символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, її видозмінення, а також розмноження та копіювання. Спосіб виготовлення такої символіки залежить від її виду та форми існування й на кваліфікацію не впливає.

Поширення символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів – це розповсюдження будь-яким способом (роздавання, вкидання в поштові скриньки, використання мережі Інтернет тощо) матеріальних носіїв, що містять символіку комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Слід брати до уваги, що виготовлення та поширення зазначеної символіки утворюють самостійні форми об'єктивної сторони, а тому можуть бути вчинені різними особами.

Публічне використання символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів передбачає серед іншого таке: 1) її використання при проведенні акцій і заходів (зборів, свят, виставок, мітингів та інших масових заходів); 2) нанесення відповідної символіки на будь-який товар, упаковку, яку містить товар, вивіску, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет; 3) застосування символіки під час пропонування та надання будь-якої послуги; 4) її застосування в документації, інформаційній діяльності, у рекламі та в мережі Інтернет тощо.

Публічність використання символіки передбачає вчинення цього діяння у відкритий спосіб, із орієнтацією на невизначене, але значне коло осіб. Публічність є оціночною ознакою і питання про її наявність має вирішуватися в кожному конкретному випадку з урахуванням часу, місця, обставини тощо. Публічне використання символіки може мати місце на мітингу, зібранні, в інших місцях скупчення людей.

Згідно з ч. 3 ст. 4 Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки» не утворюють складу злочину, передбаченого ст. 436-1 КК, вчинення відповідних дій із символікою комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів з метою її використання: 1) на документах державних органів та органів місцевого самоврядування (місцевих органів державної влади й управління), прийнятих чи виданих до 1991 року; 2) на документах, виданих закладами освіти та науки, підприємствами, установами, організаціями до 1991 року; 3) в експозиціях музеїв, тематичних виставках, Музейному фонді України, а також бібліотечних фондах на різних носіях інформації; 4) у творах мистецтва; 5) у процесі наукової діяльності, зокрема під час наукових досліджень і поширення їхніх результатів у не заборонений законодавством України спосіб; 6) на оригіналах бойових знамен; 7) на державних нагородах, ювілейних медалях та інших відзнаках, якими нагороджувались особи до 1991 року та протягом 1991 – 2015 років у зв'язку з річницями подій періоду Другої світової війни, а також на документах, що посвідчують нагородження ними; 8) на намогильних

спорудах, розташованих на території місць поховань, місць почесних поховань; 9) під час викладення або реконструкції історичних подій; 10) у приватних колекціях та приватних архівних зібраннях; 11) як об'єктів антикварної торгівлі; 12) у посібниках, підручниках та інших матеріалах наукового, освітнього та навчального характеру, які використовуються в навчальному, навчально-виховному й освітньому процесі.

Під публічним виконанням гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів розуміється спів гімну, здійснюваний як у безпосередній формі (живе виконання), так і за допомогою будь-яких технічних пристроїв у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці й в один і той самий час або в різних місцях і в різний час.

Публічне виконання гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів є одним із різновидів публічного використання такої символіки.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони розглядуваного злочину є місце його вчинення – територія України, тобто суша, води, надра і повітряний простір, що знаходяться в межах державного кордону України (ст. 1 Закону України «Про державний кордон України»). До території України також прирівнюються військові кораблі чи шлюпки, що ходять під прапором України, незалежно від місця їхнього знаходження; військові повітряні об'єкти, які знаходяться в будь-якому місці за межами повітряного простору України; невійськові кораблі чи шлюпки, приписані до портів на території України та які ходять під прапором України у відкритому морі; невійськові повітряні об'єкти, зареєстровані в Україні, які знаходяться у відкритому повітряному просторі.

Не є територією України в сенсі закону про кримінальну відповідальність: виключна (морська) економічна зона України, території дипломатичних представництв і консульських установ України за кордоном, автомашина послів під прапором України, місця розташування військових частин України на території інших держав, космічний простір, включаючи Місяць, штучні космічні об'єкти. Ці місця мають особливий правовий режим, не перебуваючи під суверенітетом України [8, с. 100].

За особливостями конструкції досліджуваний склад злочину є формальним (не включає суспільно небезпечні наслідки як обов'язкову ознаку об'єктивної сторони), а отже, цей злочин вважається *закінченим* із моменту вчинення однієї з чотирьох дій, альтернативно визначених у ст. 436-1 КК.

Суб'єкт цього злочину – загальний, тобто згідно зі ст. 18 КК України йдеться про фізичну, осудну особу, яка досягла віку шістнадцяти років.

Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 436-1 КК України, характеризується виною у формі прямого умислу. Оскільки відповідний склад злочину є формальним, зміст умислу при його вчиненні характеризується таким чином: особа усвідомлює суспільно небезпечний характер виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганду комуністичного й націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів і бажає вчинити відповідне діяння. Прямий умисел є конкретизованим (визначеним) і може бути як заздалегідь обдуманим, так і раптово виниклим. Вчинення ж зазначеного злочину з будь-яким іншим психічним ставленням до цього діяння виключає наявність складу злочину, передбаченого ст. 436-1 КК України.

Мотиви вчинення розглядуваного злочину можуть бути різними й на його кваліфікацію не впливають. Ці мотиви можуть бути як суспільно шкідливими, так і суспільно корисними, а також соціально нейтральними. Суд може враховувати мотиви вчинення цього злочину, вирішуючи питання про індивідуалізацію покарання.

Кваліфікуючими ознаками досліджуваного злочину є його вчинення представником влади, організованою групою, повторно та з використанням засобів масової інформації (ч. 2 ст. 436-1 КК).

Представником влади вважається особа, яка, діючи від імені державної влади, реалізує надані їй владні повноваження, що тягне правові наслідки для невизначеного кола непідлеглих їй по службі осіб.

Злочин, передбачений ст. 436-1 КК, визнається вчиненим *організованою групою*, з огляду на положення ч. 3 ст. 28 КК, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися в стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом із розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Під *повторністю* треба розуміти вчинення цього злочину особою, яка раніше вчинила злочин, передбачений ч. 1 ст. 436-1 КК, і не була за нього засуджена або мала не погашену або не зняту судимість за нього.

Засобами масової інформації є телебачення, радіо, газети чи журнали, мережа Інтернет чи інші засоби комунікації, завдяки яким відповідна інформація може бути масово поширена. Їхнє використання передбачає здійснення пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів через зазначені засоби комунікації (спів радянського гімну в ефірі радіостанції, демонстрація відповідної символіки на телебаченні, її розповсюдження в соціальних мережах тощо).

Отже, підставою кримінальної відповідальності за виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганду комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних

режимів є вчинення злочину, ознаки складу якого передбачені Загальною частиною та ст. 436-1 КК України.

Безпосередній об'єкт пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів обов'язково доповнюється *додатковим об'єктом*. Обов'язковою ознакою об'єкта злочину є його *предмет* (символіка комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів).

Склад цього злочину сконструйований як формальний – його об'єктивна сторона вклучає дві обов'язкові ознаки: *суспільно небезпечне діяння* (у чотирьох альтернативно визначених формах) та *місце вчинення злочину* (територія України). Таким чином, цей склад злочину є юридично закінченим із моменту вчинення самого суспільно небезпечного діяння, що полягає в пропаганді комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів.

Суб'єкт цього злочину є *загальним* і характеризується наявністю ознак, визначених у ч. 1 ст. 18, ч. 1 ст. 22 КК України. Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є *вина* у формі прямого умислу.

Висновки. Установлення всіх зазначених ознак у конкретному суспільно небезпечному діянні особи свідчитиме про наявність підстави для настання кримінальної відповідальності за злочин, передбачений ст. 436-1 КК України.

Використані джерела:

1. Васильев А. А. До питання про криміналізацію публічного заперечення чи виправдання злочинів фашизму (ст. 436-1 КК України) / А. А. Васильев, О. С. Пироженко // Актуальні сучасні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [23 травня 2014 року, м. Харків] / МВС України; Харківський нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. – Том I. – X. : ХНУВС, 2014. – С. 17–21.

2. Усенко І. Б. Висновок щодо Закону України «Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за заперечення чи виправдання злочинів фашизму» від 16 січня 2014 року № 729-VII [Електронний ресурс] / І. Б. Усенко, Є. В. Ромінський // Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. – Режим доступу: <http://www.khpg.org/index.php?id=1390831618>.

3. Мохончук С. М. Кримінально-правова охорона миру та безпеки людства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право»; 12.00.11 «Міжнародне право» / С. М. Мохончук. – X., 2014. – 40 с.

4. Письменський Є. О. Закон як панацея. Кримінально-правова політика України в умовах суспільно-політичних змін 2013 – 2014 рр. / Є. Письменський // Юридичний вісник України. – № 4. – 31 січня – 6 лютого 2015 р.

5. Письменський Є. О. Проблема криміналізації публічного заперечення чи виправдання злочинів фашизму, пропаганди неонацистської ідеології, виготовлення та (або) розповсюдження матеріалів, у яких виправдовуються злочини фашистів і їх прибічників (ст. 436-1 КК України) / Є. О. Письменський // Азовські правові читання: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Бердянськ, 15 - 16 квітня 2015 року. - Бердянськ: ТОВ «Модем-1», 2015. - С. 91-95.

6. Письменський Є. О. Про пошук шляхів кримінально-правової протидії пропаганді тоталітарних ідеологій / Є. О. Письменський // Суспільство, правопорядок, злочинність: теоретичні та прикладні проблеми сучасної науки: матер. Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Миколаїв, 22 травн. 2015 р.); упоряд. д.ю.н., доц. Є.О. Письменський. - Миколаїв: Луган. держ. ун-т внутр. справ імені Е.О. Дідоренка, 2015. - С. 92-97.

7. Письменський Є. О. Пропаганда тоталітарних режимів під забороною кримінального закону [Електронний ресурс] / Є. О. Письменський // Новітні тенденції законотворчості у сфері кримінального права: матер. Інтернет-конференції (м. Одеса, 20 квітня 2015 р.). - Одеса: НА «Одеська юридична академія». - Режим доступу: http://onua.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2399&catid=3&Itemid=139&lang=uk.

8. Дудоров О. О. Кримінальне право: [навчальний посібник] / [О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк]; за ред. М. І. Хавронюка. - К.: Ваіте, 2014. - 944 с.

Комарницький В.М., Письменський Е.А. Основание уголовной ответственности за пропаганду коммунистического и национал-социалистического (нацистского) тоталитарных режимов (общая характеристика)

На основании положений Общей части УК Украины и его ст. 436-1, достигший доктрины уголовного права, системного анализа законодательства Украины определяется основание уголовной ответственности за изготовление, распространение коммунистической, нацистской символики и пропаганду коммунистического и национал-социалистического (нацистского) тоталитарных режимов, даются теоретические определения и объяснения всех элементов и признаков указанного состава преступления.

Ключевые слова: коммунистический тоталитарный режим, национал-социалистический (нацистский) тоталитарный режим, символика тоталитарных режимов, пропаганда.

Komarntskyi V.M., Pysmenskyi Ye.O. The ground of criminal liability for propaganda of the Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes (general characteristics)

In the article under the provisions of the General Part of the Criminal Code of Ukraine and its Article 436-1, achievements of criminal law's doctrine, the system analysis of Ukrainian legislation it is defined ground for criminal liability for the production, distribution communist, Nazi symbols and propaganda of the Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes, it is given the theoretical definition and explanation of all elements and attributes of the mentioned crime.

Article 436-1 of the Criminal Code of Ukraine has a new version because of adoption by the Verkhovna Rada of Ukraine of April 9, 2015 the Law of Ukraine «On the condemnation of Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes in Ukraine and prohibition of propaganda of their symbols».

The ground of criminal liability for production, distribution communist, Nazi symbols and propaganda of the Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes forms the committing mentioned act which includes crime, attributes of which provided by the General Part and Article 436-1 of the Criminal Code of Ukraine. The direct object of propaganda of the Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes necessarily complemented by additional object. The obligatory component of the crime's object is its subject (symbols of the Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes). The composition of this crime is designed as formal – its objective side consists of two obligatory components: the socially dangerous act (it is specified in the four alternative forms) and scene of crime (the territory of Ukraine). Accordingly, this crime is legally completed after committing of the socially dangerous act. This act is to propagandize the Communistic, Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regimes. The subject of this crime is common and is characterized by components, which are defined in part 1 of Article 18, part 1, Article 22 of the Criminal Code of Ukraine. The obligatory component of the subjective side is the fault in the form of direct intent.

The presence of all of these components in a particular socially dangerous act of a person will indicate for ground for criminal liability for the crime under Article 436-1 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: *the Communistic totalitarian regime, the Nationalistic and Socialistic (Nazi) totalitarian regime, symbols of totalitarian regimes, propaganda.*

УДК 347.963 (477)

А.В. Ланкін

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЗІ ЗВІЛЬНЕННЯМ ОСОБИ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Досліджено проблеми участі прокурора у кримінальному провадженні зі звільненням особи від кримінальної відповідальності. Проаналізовано взаємодію прокурора і суду при вирішенні питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Визначено провідну роль прокурора у відповідному кримінальному провадженні.

Ключові слова: *прокурор, кримінальне провадження, звільнення особи від кримінальної відповідальності, кримінальне переслідування, суд.*

Постановка проблеми. Відмова від односторонньої репресивності кримінальної політики нашої держави зумовлює необхідність більш активного впровадження альтернативних засобів вирішення кримінально-правових конфліктів, одним із яких є інститут звільнення від кримінальної відповідальності. На сьогодні він отримує дедалі більше поширення,